

Kohtuasi C-35/20**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

24. jaanuar 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Korkein oikeus (Soome kõrgeim kohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

21. jaanuar 2020

Kassatsioonkaebuse esitaja:

Syyttäjä

Vastustaja kassatsioonimenetluses:

A

KORKEIN OIKEUS KOHTUMÄÄRUS [...]**(KÕRGEIM KOHUS) [...]****avalik Kohtumääruse kuupäev [...]**

21. jaanuar 2020 [...]

KASSATSIOONKAEBUSE ESITAJA Syyttäjä (prokurör)**VASTUSTAJA KASSATSIOONIMENETLUSES** A**ESE** Väiksema raskusastmega piiririkkumine**KORKEIN OIKEUSE (KÕRGEIM KOHUS) MÄÄRUS**

Menetluse ese

1. Kohtuasjas on küsimus selles, kas süüdistatav A on seetõttu, et Soome Vabariigi välispiiri ületades suundus ta väikelaevaga Soome Vabariigist Eesti Vabariiki ja naasis sealt Soome Vabariiki, ilma et tal oleks olnud kaasas passi või mõnda muud reisidokumenti, toime pannud väiksema raskusastmega piiririkumise.
2. Liidu õiguse seisukohast on kohtuasjas tegemist isikute vaba liikumisega. Täpsemalt on tegemist küsimusega, kas liikmesriik võib panna liidu kodanikule trahvi hoiatusel kohustuse kanda teise liikmesriiki sisenedes ja sealt naastes kaasas kehtivat passi või mõnda muud kehtivat reisidokumenti. Olenevalt eespool sõnastatud küsimusele antavast vastusest on kohtuasjas küsimus ka selles, kas kõnealusele süüdistusele vastava [lk 2] väiksema raskusastmega piiririkumise eest Soomes harilikult määratavat rahalist karistust tuleb pidada isikute vaba liikumise ebaproportsionaalseks piiranguks.

Määravad asjaolud ja kriminaalmenetlus

Kohtuasja taust

3. A sisenes 25. augustil 2015 väikelaevaga Soome Vabariigist Eesti Vabariiki ja naasis seejärel Soome Vabariiki. Talle oli väljastatud kehtiv Soome pass. A-l oli õigus Soomest lahkuda. Soome naasmisel Helsingis korraldatud piirikontrolli käigus ei esitanud A passi ega mõnda muud reisidokumenti. Tema isikusamasust oli siiski võimalik kindlaks teha kaasas oleva juhiloa alusel. Piirikontrolli käigus oleks olnud võimalik tuvastada ka A passi kehtivust. Soomest lahkumisel ega Eestisse sisenemisel A piirikontrolli ei läbinud.
4. Syyttäjä esitas Helsingin käräjäoikeusele (Helsingi esimese astme kohus) A vastu süüdistuse väiksema raskusastmega piiririkumise toimepanekus. A esitas süüdistusele vastuväited.

Helsingin käräjäoikeuse (Helsingi esimese astme kohus) 5. detsembri 2016. aasta otsus

5. Esimese astme kohus tunnistas A süüdi väiksema raskusastmega piiririkumise toimepanekus. Kohus leidis, et riigipiiri ületamine ilma reisidokumendita on karistatav. Teo karistatavuse aspektist ei ole oluline, kas riigipiiri ületaval isikul on olemas kehtiv pass. Esimese astme kohus loobus siiski A-le karistuse mõistmisest, [lk 3] kuna süüks pandava teo raskusaste oli väike ja trahv, mis karistuste mõistmise praktika järgi arvutatakse päevamäära suuruse alusel, oleks kõnealusel juhul olnud lõppkokkuvõttes ebaproportsionaalne.

Helsingin hovioikeuse (Helsingi apellatsioonikohus) 15. juuni 2018. aasta otsus

6. Syyttäjä esitas apellatsioonikohtule apellatsioonkaebuse ja palus mõista A-le rahaline karistus süüteo eest, milles esimese astme kohtus oli ta süüdi tunnistanud. A esitas vastuapellatsioonkaebuse ja palus ennast õigeks mõista.
7. Apellatsioonikohus pidas tõendatuks, et A-l ei olnud kaasas passi ega reisidokumenti. Kohus mõistis A siiski õigeks põhjendusega, et A tegevus ei vasta väiksema raskusastmega piiririkumise koosseisule.

Kassatsioonimenetlus Korkein oikeus (Soome kõrgeim kohus)

8. Korkein oikeus (Soome kõrgeim kohus) andis menetlusloa Syyttäjä kassatsioonkaebusele, mis puudutas küsimust, kas teoga, mille toimumine oli apellatsioonikohtu hinnangul tõendatud, pani A toime väiksema raskusastmega piiririkumise.

Kohaldatavad õigusnormid

Liidu õigus

9. Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil on liidu kodanike üks põhiõigusi, mis on sätestatud muu hulgas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 45 lõikes 1, Euroopa Liidu lepingu (ELL) [lk 4] artikli 3 lõikes 2 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 21 lõikes 1.
10. Isikute vaba liikumist reguleerib keskse õigusaktina Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad 2006) (ELT 2006, L 105, lk 1), mis hiljem kodifitseeriti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrusega (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (ELT 2016, L 77, lk 1). Karistusõiguses sätestatud seaduslikkuse põhimõttest tulenevalt tähendavad järgnevalt esitatud viited Schengeni piirieskirjadele viiteid määrusele (EÜ) nr 562/2006, mis oli kohaldatav käesolevas asjas hinnatava rikkumise toimepanemise ajal 25. augustil 2015.
11. Schengeni piirieskirjade artikli 2 punkti 1 kohaselt hõlmab mõiste „sisepiirid“ muu hulgas liikmesriikide meresadamaid, mille kaudu toimub regulaarne parvlaevaihendus. Sama artikli punkti 2 kohaselt hõlmab mõiste „välispiirid“ muu hulgas liikmesriikide merepiire ja meresadamaid, kui need ei ole sisepiirid.
12. Schengeni piirieskirjade artikli 20 kohaselt võib sisepiire ületada igas kohas, ilma et isikuid, olenemata nende kodakondsusest, piiril kontrollitakse. Schengeni piirieskirjade artikli 21 punkt c sätestab, et piirikontrolli kaotamine sisepiiridel ei

mõjuta liikmesriigi võimalust sätestada õigusakte, mis kohustavad omama või kaasas kandma pabereid või dokumente. [lk 5]

13. Schengeni piirieskirjade artikli 4 lõike 1 kohaselt võib välispiire ületada ainult piiripunktide kaudu nende kindlaksmääratud lahtiolekuajal. Schengeni piirieskirjade artikli 7 lõige 2 näeb ette, et kõik isikud läbivad minimaalse kontrolli, mille eesmärk on teha esitatud reisidokumentide põhjal kindlaks nende isik. Kõnealune minimaalne kontroll koosneb dokumendi seaduslikul valdajal piiriületust lubava dokumendi kehtivuse ning võltsimis- ja järeletegemise tunnuste kiirest ja otsesest kontrollimisest, kasutades selleks vajaduse korral tehnilisi vahendeid. Sama artikli lõike 6 kohaselt kontrollitakse liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavaid isikuid vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ. VI lisa punkt 3.2.5 näeb ette, et erandina artiklitest 4 ja 7 ei teostata kontrolli piiril liikmesriigis asuvast sadamast saabuva või liikmesriigis asuvasse sadamasse väljuvatel lõbusõidulaevadel viibivate isikute suhtes ning nad võivad siseneda sadamasse, mis ei ole piiripunkt. Ebaseadusliku sisserände riskide hinnangu alusel teostatakse siiski isikute kontroll ja/või lõbusõidulaevade füüsiline läbivaatus, seda eelkõige juhul, kui kolmanda riigi rannajoon on asjaomase liikmesriigi territooriumi vahetus läheduses.
14. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT 2004, L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46), artikli 4 lõige 1 näeb ette, et ilma et see piiraks liikmesriigi piirikontrolli suhtes kohaldatavate reisidokumente käsitlevate sätete kohaldamist, on kõikidel liidu kodanikel, kellel on kehtiv isikutunnistus või pass, õigus lahkuda liikmesriigi territooriumilt, et reisida mõnda [lk 6] teise liikmesriiki. Sama artikli lõike 2 kohaselt ei või isikutelt, kelles suhtes kohaldatakse lõiget 1, nõuda väljasõiduviiat ega muid samaväärseid formaalsusi.
15. Direktiivi 2004/38/EÜ artikli 5 lõige 1 sätestab, et ilma et see piiraks riigisisese piirikontrolli suhtes kohaldatavate reisidokumente käsitlevate sätete kohaldamist, annavad liikmesriigid liidu kodanikele loa siseneda nende territooriumile kehtiva isikutunnistuse või passiga. Sama artikli lõige 4 näeb ette, et kui liidu kodanikul ei ole vajalikke reisidokumente või – kui seda nõutakse – vajalikku viisat, annavad asjaomased liikmesriigid enne tema tagasisaatmist talle kõik mõistlikud võimalused vajalike dokumentide hankimiseks või lasevad need endale mõistliku aja jooksul tuua või kinnitada või tõendada muul viisil, et isiku suhtes kehtib vaba liikumise ja elamise õigus. Sama artikli lõige 5 näeb ette, et juhul kui isik jätab täitmata kohustuse teatada oma viibimisest liikmesriigi territooriumil, võib liikmesriik kohaldada asjaomase isiku suhtes proportsionaalseid ja mittediskrimineerivad karistusi.

16. Direktiivi 2004/38/EÜ artikli 27 [lõike 1] kohaselt võivad liikmesriigid juhul, kui VI peatüki sätetest ei tulene teisiti, piirata liidu kodanike liikumis- ja elamisvabadust avaliku korra, julgeoleku või rahvatervise huvides. [lk 7] Sama artikli lõike 2 kohaselt peavad avaliku korra või julgeoleku huvides võetud meetmed olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ja põhinema eranditult asjaomase isiku isiklikul käitumisel.

Riigisiseseid õigusnormid

17. Vastavalt karistusseadustiku 19.12.1889/39 (Rikoslaki; 19.12.1889/39) 17. peatüki § 7 lõike 1 punkti 1 redaktsioonile, mis oli kohaldatav hinnatava rikkumise toimepanemise ajal, paneb piiririkumise muu hulgas toime isik, kes ületab või üritab ületada Soome riigipiiri, ilma et tal oleks kaasas selleks õigust andvat reisidokumenti, viisat, elamisluba või reisidokumendiga samaväärset muud dokumenti.
18. Karistusseadustiku 17. peatükis paikneva § 7 a kohaselt mõistetakse väiksema raskusastmega piiririkumise toimepanijale rahaline karistus, kui riigi territooriumil keelatud viibimise või liikumise lühiajalisust, keelatud toimingulaadi või muid teoga seotud asjaolusid arvestades on tegu tervikuna hinnates tühine.
19. Soome põhiseaduse 11.6.1999/731 (Suomen Perustuslaki, 11.6.1999/731) § 9 lõike 2 kohaselt on igal isikul õigus riigist lahkuda. Kõnealuse õiguse hädavajalikke piiranguid võib sätestada seadusega, et tagada kohtumenetluse läbiviimist, karistuse täideviimist või sõjaväekohustuse täitmist. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt ei või Soome kodanikul takistada riiki siseneda, teda ei või riigist välja saata ega vastu tema tahtmist välja anda või teisse riiki toimetada. Soome kodanike õigust riigist lahkuda või riiki siseneda on täpsustatud passiseaduse 21.7.2006/671 (Passilaki, 21.7.2006/671) sätetega. Passiseaduse § 1 lõike 1 [lk 8] kohaselt on Soome kodanikul õigus riigist kõnealuse seaduse sätete alusel lahkuda. Sama paragrahvi lõikes 2 on sätestatud, et Soome kodanikku ei või takistada riiki sisenemast.
20. Passiseaduse § 2 lõike 1 kohaselt tõendab Soome kodanik õigust riigist lahkuda ja riiki siseneda passi alusel, kui kõnealusest seadusest, Euroopa Ühenduse õigusnormidest või Soomele siduvatest rahvusvahelistest lepingutest ei tulene muud. Ilma passita võib Soome kodanik siseneda Islandile, Norrassse, Rootsi ja Taani. Valitsuse määrusega määratakse kindlaks teised riigid, kuhu võib Soome kodanik siseneda passi asemel reisidokumendiks oleva isikutunnistusega isikutunnistuse seaduse 829/1999 (Henkilökorttilaki, 829/1999) § 1 lõike 1 tähenduses. Isikutunnistuse seadus 829/1999 tühistati 1. jaanuaril 2017 jõustunud isikutunnistuse seadusega 663/2016 (Henkilökorttilaki 663/2016), mille § 2 lõike 1 kohaselt võib passiseaduse § 2 lõike 1 alusel vastu võetud õigusnormidele tuginedes passi asemel reisidokumendina kasutada Soome kodanikule väljastatud isikutunnistust.

21. Karistusseadustiku peatüki 2 a § 1 lõike 1 kohaselt mõistetakse rahaline karistus päevamäärades minimaalselt ühest päevamäärast kuni maksimaalselt 120 päevamäärani.
22. Vastavalt nimetatud peatüki § 2 lõikele 1 (redaktsioon 808/2007), mis oli kohaldatav hinnatava teo toimepanemise ajal, tuleb päevamäära suurus kindlaks määrata nii, et see on süüdimõistetu maksevõimet arvestades proportsionaalne. Päevamäära proportsionaalseks suuruseks on vastavalt § 2 lõikele 2 üks kuueteistkümnendik süüdimõistetu [lk 9] keskmisest kuusissetulekust, millest on maha arvatud valitsuse määrusega kehtestatud maksud ja lõivud ning kindel üldkulude summa. Süüdimõistetu kohustus maksta elatist võib päevamäära suurust vähendada. Vastavalt lõikele 3 arvutab päevamäära kohus, lähtudes menetluse toimumise ajal asjassepuutuvatest andmetest. Päevamäärade suurust reguleeriva määruse 609/1999 (Asetus päivasakon rahamäärast, 609/1999) § 5 kohaselt on päevamäära minimaalne summa kuus eurot. Päevamäära maksimaalset summat ei ole kindlaks määratud.
23. Peatüki 2a § 3 lõike 1 kohaselt saadakse rahalise karistuse kogusumma päevamäärade arvu korrutamisel päevamäära suurusega.
24. Sellise väiksema raskusastmega piiririkumise eest, nagu on kõne all käesolevas asjas, mõistetakse harilikult rahaline karistus 15 päevamäära ulatuses. Ühe päevamäära suurus oli 2014. aastal keskmiselt 16,70 eurot, mis teeb kuu netosissetulekuks 1257 eurot. Kohtuasjas esitatud dokumentidest nähtub, et A sissetulekust lähtudes oleks päevamäär olnud 6350 eurot ja rahalise karistuse kogusumma 95 250 eurot.

Eelotsusetaotluse asjakohasus

25. Kohtuasjas on vaja tõlgendada, kas liidu õigusega on kooskõlas mõista liidu kodanikule karistus selle eest, et ta on sisenenud teise liikmesriiki ja sealt naasnud, ilma et tal oleks kaasas olnud kehtivat passi või mõnda muud kehtivat reisidokumenti. Kui vastus sellele küsimusele on jaatav, tuleb kohtuasjas hinnata ka seda, kas nimetatud rikkumise eest Soomes harilikult [lk 10] mõistatav rahaline karistus piirab ebaproportsionaalselt isikute vaba liikumist.

Esimese ja teise küsimuse taust

26. Euroopa Kohus sedastas kohtuotsuses Wijnsenbeek (C-378/97, EU:C:1999:439), et asjaomasel ajal kehtiva ühenduse õiguse kohaselt ei keelanud EÜ asutamislepingu artikkel 7a ega artikkel 8a liikmesriigil esitada isikule, kes siseneb riiki ühenduse sisepiiri ületades, olenemata sellest, kas isik on liidu kodanik või mitte, trahvi hoiatusel nõuet tõendada oma kodakondsust, eeldusel et karistus on asjaomaste riigisiseste rikkumiste eest määratava karistusega võrreldav ja proportsionaalne ning ei kujuta endast isikute vaba liikumise piiramist (punkt 45).

27. Kohtuotsuses Oulane (C-215/03, EU:C:2005:95) märkis Euroopa Kohus, et kehtiva isikutunnistuse või passi esitamise kohustusega püütakse ühelt poolt lihtsustada riigis elamise õiguse tõendamiseiga seotud probleeme mitte üksnes kodanike, vaid ka riigi ametiasutuste jaoks, ning teiselt poolt kehtestada maksimaalsed tingimused, mida liikmesriik võib isikutele nende riigis elamise õiguse tunnustamiseks seada (punkt 22). Kehtiva isikutunnistuse või passi esitamine [lk 11] ühenduse kodakondsuse tõendamiseks kujutab endast tegelikult teatud haldusformaalsust, mille ainus eesmärk on vahetult asjaomase isiku seisundist tuleneva õiguse tunnustamine riigi ametiasutuste poolt (punkt 24). Kui isik suudab kehtiva isikutunnistuse või passi esitamisetä siiski oma kodakondsust kahtlusteta tõendada muude vahenditega, ei tohi vastuvõttev liikmesriik tema riigis elamise õigust kahtluse alla seada üksnes seetõttu, et isik ei ole esitanud ühte või teist eelnimetatud dokumenti (punkt 25).
28. Euroopa Kohtu praktikast ei nähtu üheti mõistetavalt, kas liidu õigusega on kooskõlas riigisisised õigusnormid, mille alusel pannakse liidu kodanikule trahvi hoiatusel kohustus kanda teise liikmesriiki sisenedes ja seega ka teises liikmesriigis viibides kaasas kehtivat passi või mõnda muud kehtivat reisidokumenti. Liidu aluslepingute ja Schengeni piirieskirjade ning direktiivi 2004/38/EÜ muudatuste jõustumine ei loo selgust ka selles, kas otsustus, mille tegi Euroopa Kohus kohtuasjas Wijsenbeek esitatud küsimuses, on praegu kehtiva liidu õiguse kohaselt sellisena veel jõus.
29. Schengeni piirieskirjade artikli 21 punkti c kohaselt on liikmesriikidel õigus võtta vastu õigusakte, mis kohustavad omama või kaasas kandma pabereid või dokumente. Sätte põhjal on siiski vaja tõlgendada, kas kõnealuse kohustuse täitmata jätmise korral [lk 12] saab rakendada karistusõiguslikke sanktsioone ja kui see on nii, siis millistes olukordades on see võimalik.
30. Samuti ei ole selge, kas direktiivi 2004/38/EÜ artikli 4 lõige 1 ja artikli 5 lõige 1 annavad liikmesriigile õiguse panna liidu kodanikule trahvi hoiatusel kohustust kanda asjaomase riigi territooriumilt lahkudes või territooriumile sisenedes kaasas passi või mõnda muud reisidokumenti. Vastavalt viidatud direktiivi II peatüki artiklitele, mis reguleerivad lahkumis- ja sisenemisõigust, on liikmesriigil juhul, kui artikli 5 lõikes 5 sätestatud kohustus teatada oma viibimisest riigi territooriumil jäetakse täitmata, ilmselgelt õigus kohaldada karistusi.
31. Vastavalt liidu õigusnormidele, millele viidati eespool punktides 11–13, ei ole samuti selge, kuidas mõjutab liikmesriigi õigust panna isikule trahvi hoiatusel kohustus kanda kaasas kehtivat reisidokumenti, asjaolu, et väikelaevaga suundutakse ühest liikmesriigist teise liikmesriiki rahvusvaheliste vete kaudu ja sõidu ajal ei sisene liidu kodanik kolmanda riigi territooriumile, kuid ületab liidu välispiiri.

Kolmanda küsimuse taust

32. Euroopa Kohus on oma praktikas märkinud, et olgugi et liikmesriikidel on õigus kohaldada teatavate kohustuste täitmata jätmise korral karistusi, ei tohi nad siiski määrata ebaproportsionaalseid karistusi nagu vangistus, mis tähendaks isikute vaba [lk 13] liikumise piiramist (eespool viidatud kohtuotsus Wijsenbeek, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika). Kohtuotsuses Jipa (C-33/07, EU:C:2008:396) märkis Euroopa Kohus oma varasemale praktikale ning direktiivi 2004/38/EÜ artikli 27 lõikest 2 tulenevale proportsionaalsuse põhimõttele viidates, et lahkumisõiguse selline piirang peab olema taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega tohi minna kaugemal kui selle eesmärgi saavutamiseks vajalik (punkt 29). Liikmesriigi kohustus järgida proportsionaalsuse põhimõtet tuleneb ka direktiivi 2004/38/EÜ artikli 5 lõikest 5.
33. Ebaselge on, kas sellise teo eest, nagu on kõne all põhikohtuasjas, harilikult mõistetavat rahalist karistust tuleb olukorras, kus isikul on kehtiv pass iseenesest olemas ja tema isikusamasust ning passi kehtivust saab usaldusväärsetl kindaks teha ka muul moel, pidada isikute vaba liikumise piiranguks.

Eelotsuse küsimused

34. Olles andnud pooltele võimaluse esitada eelotsusetaotluse sisu kohta oma seisukohad, peatab Korkein oikeus (Soome kõrgeim kohus) edasise menetluse ja esitab Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas liidu õigusega, eelkõige direktiivi 2004/38/EÜ artikli 4 lõikega 1, määruse (EÜ) nr 562/2006 (Schengeni piirieskirjad) artikliga 21 või [lk 14] liidu kodanikele tagatud õigusega liidu territooriumil vabalt liikuda on vastuolus selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamine, millega pannakse isikule (olenemata sellest, kas ta on liidu kodanik) trahvi hoiatusel kohustus kanda olukorras, kus ta väikelaeva kasutades suundub rahvusvaheliste vete kaudu ühest liikmesriigist teise liikmesriiki, sisenemata seejuures kolmanda riigi territooriumile, kaasas kehtivat passi või mõnda muud kehtivat reisidokumenti?

2. Kas liidu õigusega, eelkõige direktiivi 2004/38/EÜ artikli 5 lõikega 1, määruse (EÜ) nr 562/2006 (Schengeni piirieskirjad) artikliga 21 või liidu kodanikele tagatud õigusega liidu territooriumil vabalt liikuda on vastuolus selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamine, millega pannakse isikule (olenemata sellest, kas ta on liidu kodanik) trahvi hoiatusel kohustus kanda olukorras, kus ta väikelaeva kasutades siseneb asjaomasesse liikmesriiki teisest liikmesriigist rahvusvaheliste vete kaudu, ilma et ta oleks seejuures sisenenud kolmanda riigi territooriumile, kaasas kehtivat passi või mõnda muud kehtivat reisidokumenti?

3. Juhul kui vastuolu liidu õigusega esimese ja teise küsimuse tähenduses ei esine: Kas Soomes harilikult päevamäärades mõistetav rahaline karistus

Soome riigipiiri ületamise eest ilma kehtiva reisidokumendita on kooskõlas direktiivi 2004/38/EÜ artikli 27 lõikest 2 tuleneva proportsionaalsuse põhimõttega? [lk 15]

[...]

TÖÖDOKUMENT